

GOLEC

Dare Fekonja

foto: Katarina Denac
Cvetoč kraški travnik.

Uvod

Zaradi intenzivnega zaraščanja Krasa v zadnjih letih se površina neporaščenih predelov - goličav - intenzivno zmanjšuje. S tem izgubljajo svoj življenjski prostor nekatere ogrožene vrste ptic, značilne prebivalke suhih kraških travnikov in pašnikov.

Eno izmed redkih ohranjenih večjih golih površin najdemo na skrajnem severnem robu Krasa nad Braniško dolino, v neposredni bližini kraja Branik. Manjši del te površine predstavlja suh travnik, medtem ko je njen večji del kamnit pašnik za ovce. Slednji se nahaja na planotastem vrhu z imenom Golec (380 m n.v.). Ta je znan predvsem po močni burji, ki naj bi tukaj pihala s hitrostjo celo do 160 km/h. Okolica je poraščena deloma z gozdom, deloma pa z močno zaraščenimi travniki, kjer prevladuje gosto grmovje. Z Golca se odpira lep razgled proti Čavnu na Trnovskem gozdu in Predmeji. To območje bo cilj tokratnega ornitološkega izleta.

Dostop

Naš cilj najlažje dosežemo z regionalne ceste Štanjel - Dornberk. Če se na izlet odpravljamo iz ljubljanske smeri, se peljemo po avtocesti do cestninske postaje Nanos, od koder nadaljujemo pot proti Vipavi. Približno 1,5 km pred Vipavo zavijemo levo proti Štanjelu. Peljemo se skozi Štanjel in za tem krajem sredi ravnega odseka ceste zavijemo levo proti vasi Lukovec (kažipot). Po 2 km vožnje po vijugasti cesti dosežemo to vas, kjer pustimo avtomobil. Omenjeni suh travnik se nahaja takoj nad vasjo na desni strani. Do Golca pridemo tako, da na koncu vasi, kjer cesta zavija ostro levo, zavijemo na desno in po makadamskem kolovozu nadaljujemo pot. Do Golca je še slab kilometer hoje. Pašnik na njem je ograjen, vendar lahko ograjo preplezamo s pomočjo železnih stopnic.

Gnezditev

Z opazovanjem ptic lahko pričnemo že v vasi Lukovec. V njeni okolici bomo nedvomno slišali glasno oglašanje zelene

ORNITOLOŠKI IZLETI

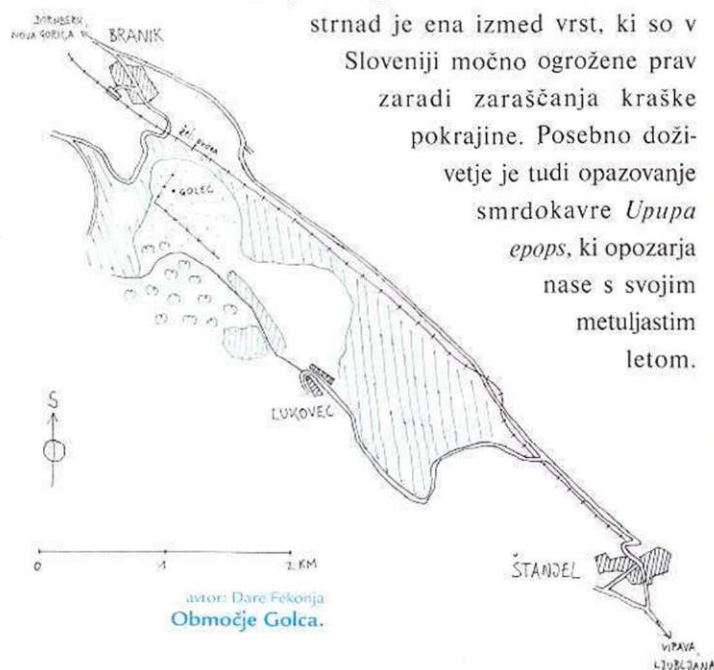

foto: Dare Fekonja
Smerdokavra.

žolne *Picus viridis*, značilne prebivalke kraške kulturne krajine. Veliki strnad *Miliaria calandra* tukaj ni tako pogost kot na nekaterih drugih mestih na Primorskem, kljub temu pa ga lahko vidimo in slišimo na travniku nad vasjo. V začetku poletja se na deloma pokošenih travnikih na robu vasi redno zadržujejo speljani hribski škrjanci *Lullula arborea*. Ko se povzpnejo na Golec, jim mesto odstopijo poljski škrjanci *Alauda arvensis*, ki na Krasu naseljujejo predvsem popolnoma gole predele. Preden stopimo na pašnik, se lahko ozremo na levo stran, kjer v gostem grmovju kraljujejo številne rjave penice *Sylvia communis* in rjavi srakoperji *Lanius collurio*. Slišimo lahko tudi kakšnega plotnega strnada *Emberiza cirrus*. Pozorni bodimo na

redkega vrtnega strnada *Emberiza hortulana*, ki ima tukaj edino gnezdišče daleč naokoli. Vrtni

strnad je ena izmed vrst, ki so v Sloveniji močno ogrožene prav zaradi zaraščanja kraške pokrajine. Posebno doživetje je tudi opazovanje smrdokavre *Upupa epops*, ki opozarja nase s svojim metuljastim letom.

avtor: Dare Fekonja
Območje Golca.

Nasprotno pa jo sedečo na tleh kaj hitro spregledamo. Z Golca se skoraj zanesljivo ne bomo vrnili, ne da bi opazovali to čudovito ptico in poslušali njeno monotono petje. Značilno, a vse bolj izginjajočo podobo goličave dopolnjujejo repniki *Carduelis cannabina*. Ujeda, ki jo lahko tukaj pogosto opazujemo, je sršenar *Pernis apivorus*. Okoli poldneva lahko vidimo celo več parov skupaj, kako ob ugodnem vzgonskem vetru krožijo nad Braniško dolino. Redki nočni obiski tega območja so pokazali, da je tukaj zelo pogosta vrsta podhujka *Caprimulgus europaeus*. Ko se boste ob jasnem in toplem večeru vračali z izleta, bodite pozorni na njeno enakomerno petje, ki spominja na veliko žuželko. Na podlagi večkratnih najdb njenih peres sklepamo, da je reden nočni obiskovalec pašnika na Golcu tudi velika uharica *Bubo bubo*, ki si tukaj išče plen.

Zaradi izpostavljene lokacije na robu doline in močnih vetrov je Golec zelo primerno mesto za opazovanje ujed. Poleg omenjenih sršenarjev lahko tukaj poleg običajnih vrst opazujemo tudi kačarja *Circaetus gallicus* in planinskega orla *Aquila chrysaetos*, ki gnezdi v širši okolici. Na selitvi je bil opazovan celo mali orel *Hieraetus pennatus*, možne pa so še številne druge zanimive vrste. ■ ■ ■

DALNOGLEDI IN SPEKTIVI

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o., Novi trg 2, 1000 Ljubljana
tel./fax: **01/426 32 72**
E-mail: tehnooptika@siol.net

firme

MEADE BRESSER
NIKON, STEINER, ZEISS

ZA ZAČETNIKE IN PROFESIONALCE
ODLIČNA OPTIKA - UGODNE CENE - SERVIS